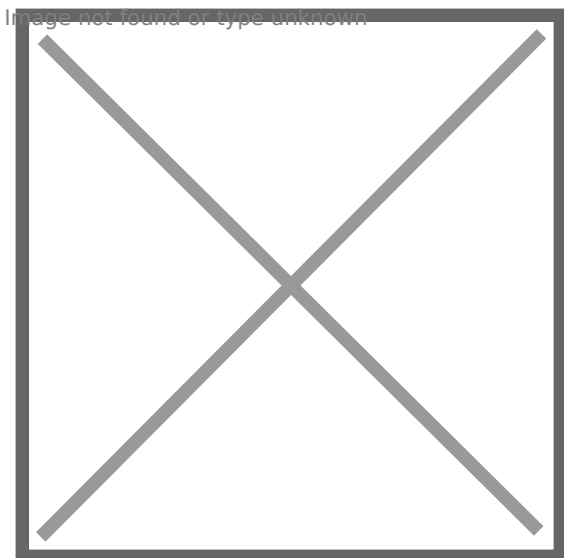

Η αίγλη του Αγιορείτικου μοναχισμού στη Ρωσία και τον σλαβικό κόσμο (Αντώνιος - Αιμίλιος Ταχιάος, Σλαβολόγος)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Περί των Ρώσων Αγιορειτών κατά τον 12ο και 13ο αιώνα υπάρχουν πληροφορίες από σλαβικές πηγές, από τις οποίες προκύπτει ότι η μονή αυτή ήταν καλά επανδρωμένη και διατηρούσε επαφές με τις σλαβικές χώρες. Γύρω στα τέλη του 12ου αιώνα βρισκόταν στην Σερβία Ρώσος Αγιορείτης, ο οποίος με το κήρυγμά του προσέλκυσε στον μοναχισμό τον γιο του κράλη (βασιλέα) των Σέρβων Στέφανο Νεμάνια, τον γνωστό μεγάλο άγιο του σερβικού έθνους Σάββα.

Οι Σέρβοι Άγιοι Σάββας και Συμεών.

Ο Σάββας ήρθε στο Άγιον Όρος γύρω στο έτος 1192 και αρχικώς κοινοβίασε στην ρωσική Μονή του Θεσσαλονικέως, η οποία τιμόταν ήδη στο όνομα του αγίου Παντελεήμονος, στην συνέχεια δε, μαζί με τον πατέρα του, ο οποίος επίσης ασπάστηκε τον μοναχικό βίο, ίδρυσε το 1198 την Μονή Χιλανδαρίου. Την εποχή εκείνη οι Ρώσοι κατείχαν στον Άθω την τρίτη θέση μεταξύ των εθνοτήτων που υπήρχαν εκεί, μετά τους Έλληνες και τους Ίβηρες.

Εάν οι Ρώσοι Αγιορείτες είχαν εκείνη την εποχή στενές σχέσεις με τους νότιους Σλάβους, με τους οποίους είχαν εθνική και γλωσσική συγγένεια, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό είχαν στενές σχέσεις με την πατρίδα τους την Ρωσία.

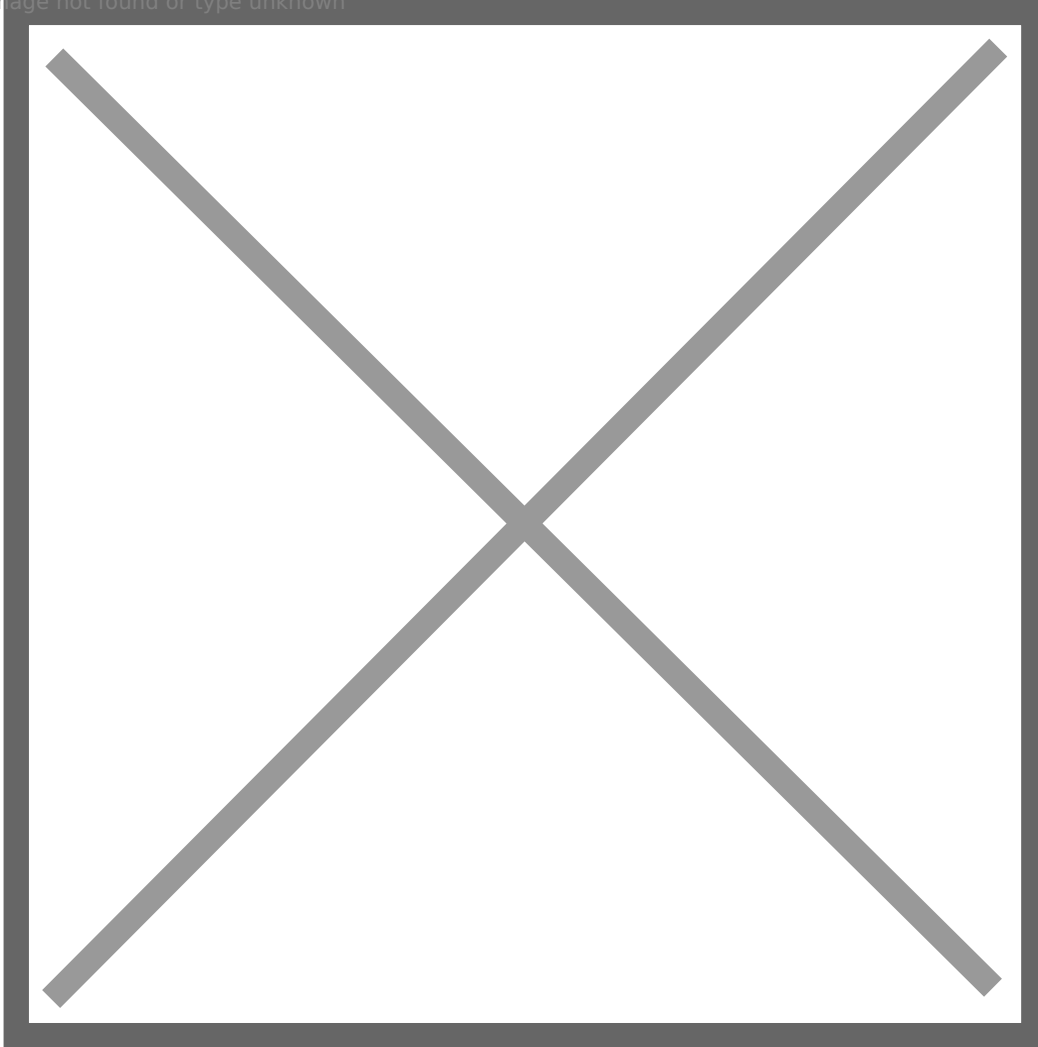
Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο Άθως έγινε γνωστός στην Ρωσία πολύ σύντομα μετά τον εκχριστιανισμό της χώρας αυτής, οι δε καταγραμμένες προσκυνηματικές περιοδείες των Ρώσων στους Αγίους Τόπους της Ανατολής που άρχισαν από τον 12ο αιώνα, συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην γνωριμία τους με τον Άθω και στην δημιουργία σχέσεων με αυτόν.

Ο πρώτος γνωστός Ρώσος περιηγητής είναι ο ηγούμενος Δανιήλ, ο οποίος στα έτη 1106-1107 μετέβη στα Ιεροσόλυμα, όταν δε επέστρεψε κατέγραψε τις εντυπώσεις του σε σύγγραμμα με τίτλο «Βίος και περιήγηση του ηγουμένου των ρωσικών χωρών Δανιήλ». Στο σύγγραμμα αυτό μνημονεύεται το Άγιον Όρος, καθώς και η Θεσσαλονίκη. Το πλήθος των χειρογράφων του έργου του Δανιήλ αποδεικνύει το μεγάλο ενδιαφέρον, με το οποίο οι Ρώσοι διάβαζαν αυτά τα οδοιπορικά.

Τέσσερα κυρίως ήταν τα πνευματικά κέντρα της Ορθοδοξίας, με τα οποία οι Ρώσοι επεδίωκαν να αναπτύξουν στενές επαφές, η Κωνσταντινούπολη, τα Ιεροσόλυμα, η

Μονή της Αγίας Αικατερίνης στο Όρος Σινά και το Άγιον Όρος Άθω. Προς τα κέντρα αυτά στρέφονταν οι Ρώσοι μοναχοί, έχοντας την επιθυμία να διδαχθούν από την πείρα των Ελλήνων μοναχών και να εφοδιαστούν με βιβλία, τα οποία θα συνέβαλλαν στην ανάπτυξη της ρωσικής εκκλησιαστικής γραμματείας.

Image not found or type unknown

Ιερά Μονή Χιλανδαρίου.

Περί τα μέσα του 13ου αιώνα το κύρος του Αγίου Όρους στην Ρωσία ήταν τέτοιο, ώστε σε ορισμένες επισκοπές να προκρίνονται ως υποψήφιοι επίσκοποι κληρικοί αγιορειτικής προελεύσεως. Χαρακτηριστική περίπτωση προτίμησης Αγιορειτών για επισκοπικό θρόνο είναι εκείνη της επισκοπής της πόλης Βλαδίμηρο.

Οι ηγεμόνες της Γαλικίας Δανιήλ και Βασίλειος Ρομανόφ πέτυχαν να εκλεχθεί επίσκοπος για την επισκοπή Βλαδιμήρου ο Ρώσος Αγιορείτης Ιωάσαφ, όταν δε πέθανε αυτός, ο επίσης Αγιορείτης Βασίλειος.

Επίσης στην ίδια περίπου εποχή, στην επισκοπή της πόλη Τσερνίγκοβ εκλέχθηκε επίσκοπος ο Αγιορείτης μοναχός Ευφρόσυνος, ο οποίος μάλιστα, σύμφωνα με

κάποια παράδοση, μετέφερε από τον Άθω στην Ρωσία την περίφημη εικόνα της Παναγίας Οδηγήτριας.

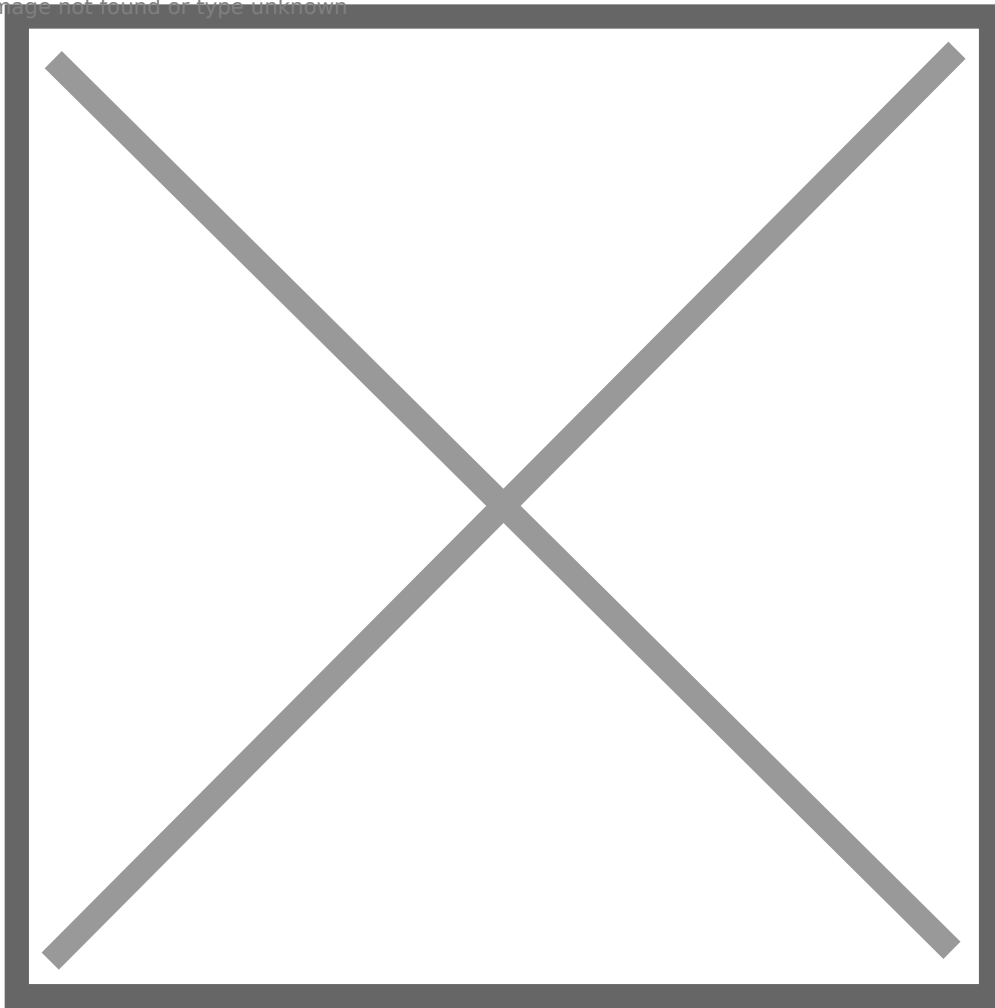
Η φήμη των Αγίων Τόπων και του Άθω είχε επεκταθεί μέχρι και αυτήν την δυτική Ρωσία, όπως μπορούμε να συμπεράνουμε από το εξής περιστατικό: Ο γιος του ηγεμόνα της ειδωλολατρικής Λιθουανίας, ο οποίος ονομαζόταν Βόισελγκ, είχε κατηχηθεί στην ορθόδοξη πίστη πιθανότατα από Ρώσους που είχαν έρθει στην χώρα του.

Οι νέες θρησκευτικές πεποιθήσεις που απέκτησε του υπαγόρεψαν να εγκαταλείψει το 1265 την πατρίδα του και να μεταβεί στις βυζαντινές χώρες, την πηγή της Ορθοδοξίας, προκειμένου να δεχθεί εκεί το ορθόδοξο βάπτισμα.

Αρχικά αυτός κατευθύνθηκε στην Μονή του Σινά, όπου συμπληρώθηκε η κατήχησή του και έγινε δεκτός στο βάπτισμα, στην συνέχεια δε έφθασε στο Άγιον Όρος, όπου έλαβε το μοναχικό σχήμα και παρέμεινε τρία χρόνια. Αφού επέστρεψε στην πατρίδα του έγινε θερμός κήρυκας της ορθόδοξης πίστης, επειδή όμως συνάντησε την αντίδραση του πατέρα τον Μίντβογκ, εγκαταστάθηκε κάπου κοντά σε χριστιανούς και ίδρυσε μοναστήρι, μεταλαμπαδεύοντας έτσι εκεί τον ορθόδοξο μοναχισμό, όπως τον είχε γνωρίσει στο Σινά και στο Άγιον Όρος.

Image not found or type unknown

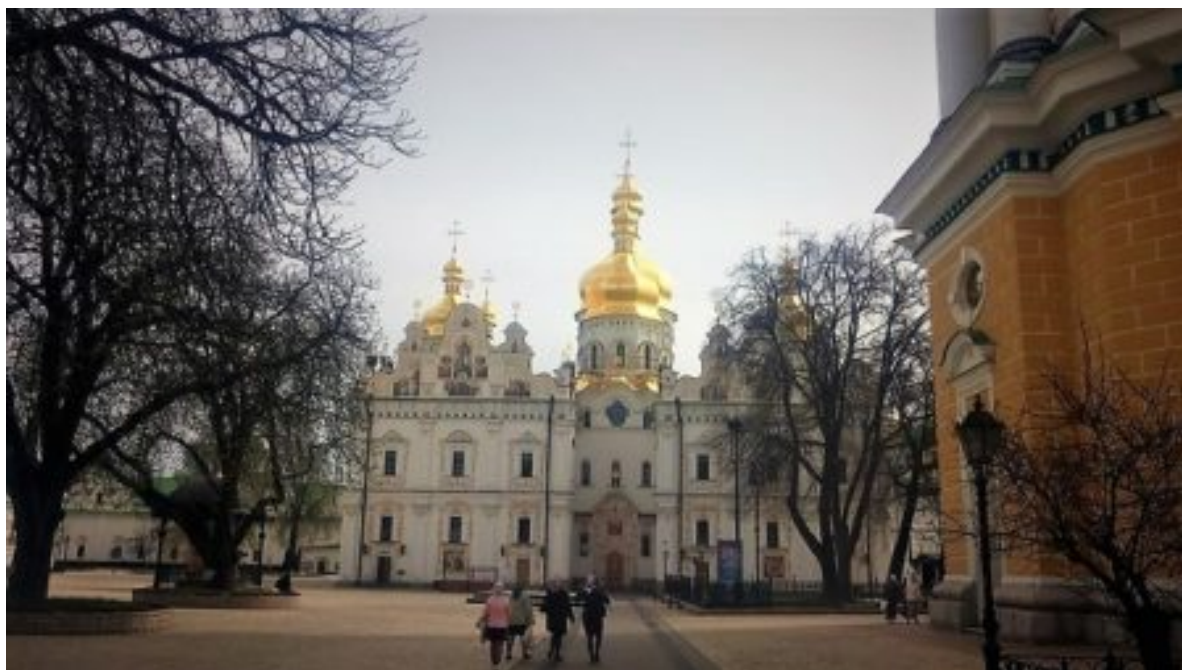

Λαύρα Αγίου Αθανασίου του Αθωνίτη.

Κοντά στην πόλη Βλαδίμηρο υπήρχε μονή που έφερε την ονομασία «Αγιορειτικό μοναστήρι» και είχε στενές σχέσεις με την Λαύρα του αγ. Αθανασίου του Αγίου Όρους. Εξάλλου και η Σπηλαιωτική Λαύρα του Κιέβου, η οποία υπήρξε το σπουδαιότερο μοναστήρι της Ρωσίας κατά τους αρχαίους χρόνους, διατηρούσε στενότερες σχέσεις με το Άγιον Όρος γενικώς, ειδικότερα δε, όπως ήταν φυσικό, με την εκεί ρωσική μονή. Για την αλήθεια του πράγματος έχουμε σαφείς μαρτυρίες από την περιήγηση στις μονές του Άθω του αρχιμανδρίτη Δοσιθέου της Λαύρας του Κιέβου περί το έτος 1219.

Ο Δοσίθεος παρέμεινε στο Άγιον Όρος για αρκετό διάστημα, όταν δε επέστρεψε στην Ρωσία κατέγραψε χάρη των Ρώσων μοναχών τις εντυπώσεις του από την αγιορειτική ζωή, συνέγραψε δε επίσης και λειτουργικό σύγγραμμα περί Δωδεκαψάλμου, το οποίο, καθώς φαίνεται, ενδιέφερε εντελώς ιδιαίτερα τους μοναχούς της πατρίδας του. Δυστυχώς τα συγγράμματα αυτά δεν διασώθηκαν στο σύνολό τους αλλά αποσπασματικά.

Το πρώτο από τα συγγράμματα του Δοσιθέου περιέχει απαντήσεις σε πλήθος ερωτήσεων, σχετικών με την αγιορειτική ζωή, οι οποίες υποβλήθηκαν σ' αυτόν από μοναχούς όχι μόνο της Λαύρας του Κιέβου, της οποίας ήταν αρχιμανδρίτης, αλλά και άλλων ρωσικών μοναστηριών. Το περί προσευχής των Αγιορειτών απόσπασμα από το πρώτο έργο του Δοσιθέου αποτελεί σπάνια ιστορική πηγή, η οποία δεν έχει αξιολογηθεί όπως θα έπρεπε.

Λαύρα των Σπηλαίων του Κιέβου.

Οπωσδήποτε το τυπικό της αγιορειτικής προσευχής βρήκε πολλούς μιμητές στην Ρωσία, και αυτό μπορούμε να το συμπεράνουμε από τον μεγάλο ζήλο και το ενδιαφέρον των συγχρόνων του Δοσιθέου Ρώσων μοναχών, οι οποίοι επιθυμούσαν να πληροφορηθούν λεπτομερέστερα τα σχετικά με την ζωή και την άσκηση των Αγιορειτών.

Ιδού τι έλεγε ο Δοσίθεος για το τηρούμενο στην ζωή των Αγιορειτών τυπικό: «Και αυτό πάλι ρώτησε ο αδελφός σας την ταπεινότητά μας» περί της αγιορειτικής πολιτείας. Και η ταπεινότητά μας σας γράφει μερικώς περί της αγιορειτικής πολιτείας. Οι υποτακτικοί ζουν κατά το θέλημα και την ευλογία των γερόντων. Όσοι αδελφοί ζουν σε δικά τους κελλιά τηρούν τον ίδιο κανόνα από την αρχή μέχρι το τέλος της ζωής τους, δηλαδή (διαβάζοντας) τις προσευχές του μισού Ψαλτηρίου καθημερινώς και [λέγοντας] εξακόσιες προσευχές «Κύριε Ιησού Χριστέ». Εάν κάποιος επιθυμεί να υπερβεί [τον κανόνα], απόκειται στην θέλησή του. Κάνουν δε από τριακόσιες και από πεντακόσιες μετάνοιες. Εκτός από αυτό, κάθε στιγμή, είτε κάθονται είτε βαδίζουν, πλαγιάζουν ή εκτελούν εργόχειρο, αδιακόπως λένε και με την γλώσσα τους και σε αναπνοή της καρδιάς «Κύριε Ιησού

Χριστέ». Γι' αυτούς που δεν ξέρουν να διαβάζουν [έχει οριστεί), εκτός των κατά το εκκλησιαστικό τυπικό μετανοιών, να αναπέμπουν από επτά χιλιάδες ευχές του Ιησού. Για τους πρεσβυτέρους έχει οριστεί, πέρα από την προσευχή του Ιησού, να κάνουν όσες μπορούν μετάνοιες. Χάρη του Θεού οι Αγιορείτες τηρούν επιμελώς και αγαπούν την σιωπή, αποφεύγουν δε την κίνηση, τον θόρυβο, τις φιλικές σχέσεις και τις κοσμικές ομιλίες. Και για τον Θεό πείτε τα αυτά και στους λοιπούς αδελφούς, αν κάποιος σας ρωτήσει, διότι οι άγιοι πατέρες στην Ρωσία έχουν συνήθεια να προσεύχονται με ολόκληρο το Ψαλτήριο την Μεγάλη Τεσσαρακοστή και στις λοιπές νηστείες, όταν δε δεν υπάρχει νηστεία δεν λένε ούτε έναν Ψαλμό. Οι Αγιορείτες λοιπόν δεν κάνουν αυτό, αλλά σε ολόκληρη την ζωή τους τηρούν τον κανόνα».

[Για να διαβάσετε όλο το άρθρο πατήστε εδώ](#)